

Årsmelding 2019

Agder lagmannsrett ønsker med denne årsmeldingen å gi en kort presentasjon av arbeidet i domstolen i 2019. Målgruppen er først og fremst de som på forhånd ikke har inngående kjennskap til domstolens arbeid. Tanken er at meddommere, parter, vitner og andre som kommer i kontakt med domstolen som skoleklasser ol., gjennom denne årsmeldingen skal bli bedre kjent med Agder lagmannsrett og våre oppgaver. Vi viser for øvrig til våre internettsider på www.domstol.no/agder

Agder lagmannsrett er ankeinstansen for Agder lagdømme, og er den tredje største av de seks lagmannsrettene i Norge. Lagdømmet dekker de tre lagsoknene Agder, Vestfold og Telemark. Etter sammenslåingen av tingrettene i Nordre Vestfold, Tønsberg, Sandefjord og Larvik tingrett fra 01.01.2019, er antall tingretter i lagsoknene redusert fra ti til syv. Agder lagmannsrett er også ankeinstans for de seks jordskifterettene som hører under Agder jordskiftedømme.

Lagmannsretten har kontorlokalene sine i Skien, der alle ansatte har sin faste arbeidsplass i tinghuset. Nedre Telemark tingrett har også sine lokaler her. De fleste ankeforhandlingene blir holdt i rettssalene til lagmannsretten i tinghusene i Tønsberg, Skien, Arendal og Kristiansand. I 2019 ble en noe større andel av ankeforhandlingene holdt i lokalene i Skien, som innsparings-tiltak for domstolen.

Organisasjon

Bemanning

Agder lagmannsrett har per 31.12.2019 tildelt 38,5 årsverk: Førstelagmann, lagmann, 19,5 lagdommerembeter, 1 jordskiftelagdommer, 1 administrasjonssjef, 1 jordskifteutreder og 13 saksbehandlerstillinger. I løpet av 2019 ble ledergruppa utvidet ved at en lagdommerstilling ble omgjort til lagmann.

I 2019 hadde domstolen følgende ansatte:

Ledelse:

Førstelagmann Dag Bugge Nordén

Lagmann Tone Kleven (tiltrådte 01.01.2019 fra stillingen som lagdommer)

Lagmann Guro Vale Kvavik (tiltrådte 01.04.2019 fra stillingen som lagdommer)

Administrasjonssjef Mette Aasland

Lagdommere:

Hanne Helle Arnesen, Anders Bahr, Odd Douzette, Rune Bård Hansen, Asbjørn Nes Hansen (sluttet 31.10.2019), Erik N. Holth, Karl-Einar Knudsen, Guro Vale Kvavik (lagmann fra 01.04.2019), Øistein Langbakk, Marianne Linnestad, Arne Lyng, Helge Nilsen, Jan Morten Olsen, Nils Ole Simonsen, Espen Ødegaard, Paal Christian Aartun, Maria Torvund, Andreas Skoe Cederkvist, og Sile Stenvik.

Konstitusjon av lagdommere i løpet av året:

Kristian Bårseth f.o.m. 01.02.2019, Bjørn Dyrland i perioden 01.04.-30.06.2019, Stian Fagervold f.o.m. 16.09.2019 og Øyvind Haugen i perioden 20.08.-31.12.2019.

Jordskiftelagdommer:

Trond Magne Movik

Jordskifteutreder:

Linnea Haave Rønholt

Saksbehandlere:

Liv Berit Hanssen, Liv B. Kempen, Anne Lene Grini Kvam, Bente Nerli Myhra, Ellen K. Siljan Nyhus, Siv A. Strømodden, Lisbeth Røra Stulen, Kristin Unneberg Tangvald, Heidi Viken, Nina Sem og Anne Marthe H. Jødal.

IKT-rådgiver:

Thomas Isaksen

Vikar som saksbehandler i korte perioder:

Ingeborg Slaathaug

Rettsbetjenter:

Tinghuset i Skien: Kjell Øksholt og Arne Kleiv gikk begge av med pensjon, henholdsvis 01.08. og 01.05.2019. Liv Skonseng tiltrådte 19.08.2019.

Tinghuset i Tønsberg: Tor Inderaak og Torunn Skjæveland.

Tinghuset i Arendal: Steinar Johnsen gikk av med pensjon 01.09.2019. Trond Langeland tiltrådte 01.09.2019 og er rettsbetjent i tillegg til Harald Ivar Emanuelsen.

Tinghuset i Kristiansand: Per Arnfinn Pedersen gikk av med pensjon 01.11.2019. Dag Tallaksen tiltrådte 01.11.2019 og er rettsbetjent i tillegg til Paul Magne Lunde.

Lagmannsretten har i tillegg benyttet 11 ekstraordinære lagdommere i 2019. Ekstraordinære dommere er pensjonerte jurister, fortrinnsvis dommere, som kan tilkalles til den enkelte sak.

Ekstraordinære lagdommere

Lagdommer Ivar Danielsen, lagdommer Rune Jensen, tingrettsdommer Gunnar S. Andreassen, tingrettsdommer Arve Lien, sorenskriver Stig Viken, lagdommer Jan Helliesen, lagdommer Erland Henrichsen, lagdommer Birger Stedal, tingrettsdommer Torje V. Abusdal Torjesen, lagdommer Anne Kristine Hagli og lagdommer Asbjørn Nes Hansen.

Rettsbetjenter

I enkelte saker, særlig i større straffesaker, deltar en rettsbetjent. Rettsbetjentens oppgave er å bistå retten og de andre aktørene med praktiske gjøremål under rettsmøtet. Rettsbetjenten vil blant annet ta hånd om vitnene og veilede dem om krav på godtgjørelse, utgiftsdekning mv.

Rettsbetjent Liv Skonseng i rettsal 14 i Skien.

Vitnestøtter

Det å skulle vitne i en rettssak kan virke uvant for de fleste og for enkelte kan det oppleves litt skremmende. Norges Røde Kors og Domstoladministrasjonen har inngått en rammeavtale om etablering av vitnestøtteordning ved domstolene. En vitnestøtte er en frivillig person som bistår personer som skal vitne i en rettssak. Vitnestøtten yter først og fremst medmenneskelig støtte, sørger for å gi praktisk informasjon og veiledning til vitnene både før og umiddelbart etter rettsmøtet, og noen ganger også under rettsmøtet. Vitnestøtten er nøytral og upartisk i den aktuelle rettssaken og har taushetsplikt.

Et trygt vitne er et godt vitne, er motto for vitnestøtteordningen. Vitnestøtten kan forklare hvilke roller de ulike aktørene i rettsalen har og hvor de sitter. Vitnestøtten vil også kunne forklare hva som skal skje i rettsalen. Da blir vitnene tryggere i en uvant situasjon og får konsentrert seg om det de skal fortelle. Dermed får dommerne et godt grunnlag for sin avgjørelse i saken og ordningen bedrer rettssikkerheten.

Vitnestøtte Sølvi Hauge i Skien i samtale på kontoret i tinghuset.

Det er vitnestøtteordning med Norges Røde Kors ved samtlige faste rettssteder i lagdømmet; Skien, Arendal, Tønsberg og Kristiansand.

En medarbeider har sluttet i 2019:

Asbjørn Nes Hansen

Asbjørn Nes Hansen vart løyst frå sitt embete som lagdomar 31. oktober 2019 etter å ha fylt 67 år 4. september. Asbjørn kan sjå attende på eit langt og variert liv som jurist. Etter ein framifrå embetseksamen i 1979, byrja han i Oslo kommune som juridisk sekretær og rådmannssekretær. Asbjørn er oppvaksen i Treungen i Nissedal kommune, og etter tida i Oslo drog han heimover til Telemark der han i åra 1983 til 1989 hadde ulike stillingar hjå Fylkesmannen i Telemark og i Telemark fylkeskommune, begge med kontor i Skien. I 1988 vart han utnemnd som lagdomar i Agder lagmannsrett. I 1998 vart han utnemnd som domstolleiar i det som den gong heitte Skien og Porsgrunn byrett, og kunne smykka seg med den edle tittelen justitiarius. No er det berre leiaren for Høgsterett som har den tittelen. I år 2000 vende han attende til Agder lagmannsrett som førstelagmann. Etter åtte år som

leiar av domstolen, valde han i 2008 å tre attende, og tilbrakte resten av tida fram til avgangen som lagdomar. Han kan difor sjå attende på ein 30 år lang karriere som domar, av dei 27 år i Agder lagmannsrett. No held han fram som ekstraordinær lagdommar, og kan i den eigenskapen delta i retten fram til han er 73 år. Asbjørn har halde på dialekten sin frå Vest-Telemark og var kjend for å skriva avgjerslene sine på eit vakkert nynorsk, noko som også har vorte heidra med Juristmållagets ærespris.

Helse, miljø og sikkerhet

Det gjennomføres årlige vernerunder i domstolen, og sikkerhetsarbeidet følges opp overfor nyansatte og andre. Domstolen har de senere år gjort et arbeid for å bedre sikkerheten i lokalene og har nå såkalt *sikker sone* og adgangskontroll for alle ansatte i Skien tinghus.

Det ble gjennomført brannøvelse og førstehjelpskurs med repetisjon av bruken av hjertestarter. Det ble startet opp arbeid for å gjennomgå og oppdatere HMS-systemet, noe som fortsetter i 2020. Eldre kontormøbler blir kontinuerlig skiftet ut med moderne hev-senk-pulter, som gir den enkelte ansatte muligheten til å variere arbeidsstillingen i løpet av dagen. I løpet av 2019 har det dessuten vært et særlig fokus på å forebygge belastningsskader som følge av at en stadig større andel av arbeidet utføres foran pc.

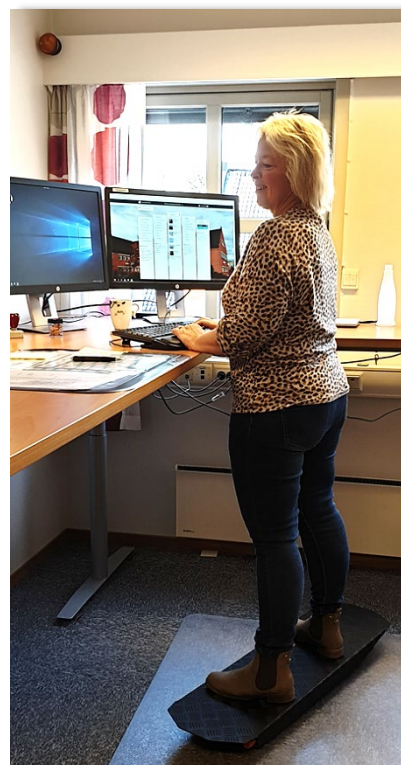
Samtlige ansatte i domstolene er i ferd med å få endret sin arbeidshverdag fra arbeid med store papirbunker, til en arbeidshverdag med digitale dokumenter. Overgangen vil ta flere år og vi er nå godt i gang med denne prosessen. Det er tidkrevende når alt fra teknisk programvare skal utvikles og testes, til nytt teknisk utstyr skal monteres i rettssaler og de ansatte og aktørene skal ta i bruk nye arbeidsmåter og endre sine rutiner. Agder lagmannsrett har derfor i 2019 hatt et økt fokus på å forebygge belastningsskader som kan oppstå som følge av innføringen av nye digitale arbeidsmåter.

Stå opp for bedre helse!

Ett av tiltakene som er satt i verk, er innføring av *stå-brett*. Hensikten er at man ved å ta i bruk ett av de ulike stå-brettene, lettere skal kunne være i bevegelse i løpet av arbeidsdagen. Bare ved å variere arbeidsstillingen med å stå i perioder av dagen, vil man kunne trene kroppens kjerne-

muskulatur, øke blodsirkulasjonen, bedre balansen og forbrenne mer. Selv om man kan heve pulten og ha en stående arbeidsstilling, må man ikke nødvendigvis bli stående helt i ro. Stå-brettene kan vippes på, skyves og beveges i flere retninger.

Muskulatur i ben, mage og rygg (dypmuskulaturen) stimuleres og man tar slik bedre vare på egen helse. Menneskekroppen er ikke laget for å sitte stille foran en pc i mange timer. Ved hjelp av små grep kan man forebygge belastningsskader, stivhet i kroppen, mangel på konsentrasjon mv. Mange opplever det mer behagelig å stå med et aktivt stå-brett.

Administrasjonssjef Mette Aasland er pådriver for bruk av ståbrett!

HMS-dagen 2019

HMS er viktig! Førstelagmann Dag Bugge Nordén og lagmann Tone Kleven på årets lagmannsmøte på Røros.

HMS-dagen arrangeres årlig i møtelokalene på Odd Stadion i Skien, der samtlige ansatte deltar. Dagen retter fokus mot alle sider ved HMS-arbeidet, blant annet egen helse og forebyggende tiltak. I 2019 ble det arrangert HMS-dag med fokus på viktigheten av god søvn og hvile, hvordan man kan lære seg å koble av, samt hvordan man kan møte trusler om vold og takle psykisk belastning. Stamina bedriftshelsetjeneste bidro med foredragsholdere.

Et annet tema denne dagen var informasjon om AKAN (Kompetansesenter for rus- og avhengighetsproblematikk), der Einar Koren holdt et tankevekkende innlegg. Hovedbudskapet var at det er viktig å bry seg om de man har rundt seg!

Kompetanse

Domstolen benytter flere av opplæringstiltakene som arrangeres av Domstoladministrasjonen. I tillegg arrangeres flere temadager og møter lokalt og regionalt.

I løpet av året hadde fem lagdommere studiepermisjon: Trond Magne Movik, Guro Vale Kvavik, Dag Bugge Nordén, Odd Douzette og Helge Nilsen. Studiepermisjon er et virkemiddel for å heve dommernes kompetanse. Det gir den enkelte dommer en god anledning til å fordype seg i emner man ellers ikke har anledning til, i en ellers travel arbeidshverdag.

Gjennom hele året har domstolen fortsatt det høye fokuset på opplæring innenfor digitalisering og IKT. Vi har hatt flere korte interne møter der målet har vært å øke den generelle kompetansen for alle ansatte.

Lagmann Guro Vale Kvavik orienterer om lagmannsrettens forventninger overfor advokater.

Dialogmøte

Lagmannsretten var representert med to lagdommere på dialogmøte med Advokatforeningen i Telemark krets, 29. august 2019. Dette ble arrangert av Advokatforeningen og ble holdt i Langesund. Lagdommer Andreas Skoe Cederkvist orienterte om hvor langt vi har kommet med digitaliseringsarbeidet i domstolen. Lagmann Guro Vale Kvavik orienterte om hvilke forventninger vi har til advokatene i deres møte med lagmannsretten. Møtet var nyttig og hyggelig, og bidro til meningsutveksling og tettere kontakt med lokale advokater.

Avtroppende rettsbetjenter: f.v. Kjell Øksholt, Per Arnfinn Pedersen, Steinar Johnsen og Arne Kleiv.

Rettsbetjentsamling

Det ble holdt en samling for rettsbetjentene i Skien tinghus i september 2019. Rettsbetjentene er viktige tilretteleggere ved ankeforhandlingene, spesielt ved de større sakene der det er mange personer involvert. Det er nyttig med anledning til erfaringsutveksling for alle stillingsgrupper, også for de som er rettsbetjenter. I en hektisk hverdag, hvor ankeforhandlingene følger stramme tidsplaner, er det ikke alltid like lett å finne tid til å avklare spørsmål man lurte på. Det ble derfor holdt

en samling for alle rettsbetjentene i Agder lagdømme, hvor representanter fra ledelsen og saksbehandlerne også deltok. Dagen ble avsluttet med felles middag og markering av at fire av rettsbetjentene gikk av med pensjon i løpet av året. De påtroppende rettsbetjentene deltok også og fikk dermed treffe sine nye kolleger og høste erfaringer fra deres arbeid som rettsbetjent.

Jordskifteseminar

Agder lagmannsrett arrangerte seminar for alle landets jordskiftelagdommere og jordskifteutredere 4.-5. desember 2019. Samtlige arbeider med saker som berører fast eiendom, i hovedsak ankesaker fra jordskifterettene. Seminaret ble holdt i Oslo tinghus, med bl.a. innlagt besøk og omvisning i Høyesterett.

Sommerseminar

Det ble arrangert *Sommerseminar* 17. – 18. juni for alle ansatte ved lagmannsretten. Første dag startet med besøk og omvisning i Telemark fengsel, Skien avdeling. Dette er et fengsel med høyt sikkerhetsnivå som har kapasitet til 82 mannlige innsatte. Her fikk vi orientering om både de innsattes og de ansattes hverdag. Det er et eget lite samfunn innenfor murene, og for de ansatte i domstolen var det lærerikt å få et innblikk i hvordan systemet fungerer.

Seminaret fortsatte deretter i Horten, nærmere bestemt ved Horten Sjømilitære Samfund. Her ble det satt fokus på egen helse og viktigheten av å være i bevegelse i løpet av dagen. Ole Peter Ramfjord holdt foredrag om dette og ga bl.a. inspirasjon til å ta i bruk ståbrett.

Etter å ha sittet på en stol og hørt foredrag om at det er viktig å ikke sitte seg gjennom dagen, var det tid for å gå på tur. Det ble ruslet rundt på det vakre historiske anlegget, hvor vi fikk fortalt bakgrunnen for etableringen og bruken av det militære anlegget ved sjøkanten i Horten.

Dyktige omvisere fulgte oss rundt og fortalte livlig om historien. Vi fikk et innblikk i en viktig del av vår militære historie og fikk virkelig se hvor vakre omgivelser vi har innenfor Agder lagdømme.

Kvelden ble avsluttet med felles middag. Neste dag ble det avholdt allmøte og dagen ble avsluttet med omvisning i Marinemuseet.

Vitnestøttesamlinger

Agder lagmannsrett samarbeider med tingrettene om vitnestøtteordningen ved våre faste rettssteder i lagdømmet; Skien, Arendal, Tønsberg og Kristiansand. I forbindelse med at vitnestøtteordningen ble utvidet til også å omfatte sivile saker fra 01.11.2019, ble det holdt et kurs for samtlige vitnestøtter tilknyttet Skien tinghus. Samlingen ble gjennomført 17.09.2019 i samarbeid med Nedre Telemark tingrett og ble holdt i lokalene i Skien tinghus.

Representanter for vitnestøtteordningen i Skien, vitnestøttekoordinatoren samt en av våre saksbehandlere deltok på et regionalt kurs i Oslo 24.10.2019. Dette ble arrangert av Domstoladministrasjonen i samarbeid med Norges Røde Kors. Her ble det bl.a. holdt innlegg fra eksterne aktører med fokus på rollen som vitnestøtte.

I Skien var det i løpet av året 13 vitnestøtter som bisto totalt 206 vitner, hvorav 34 vitner for lagmannsretten. Vitnestøttene får intern opplæring når de begynner. I tillegg arrangeres det to årlige samlinger. Først et oppstartsmøte etter sommeren, og mot slutten av året inviteres det til julelunsj med litt faglig påfyll. Vi hadde i år besøk av fast forsvarer og bistandsadvokat Heidi Ysen som holdt et innlegg om sin rolle. Dette ga et nyttig innblikk for de som skal være en støtte for vitnene.

Lokaler og teknisk utstyr

De fleste rettsalene i tinghuset i Skien er lokalisert i andre etasje. Tingrettens kontorlokaler er i første etasje og lagmannsrettens kontorer ligger hovedsakelig i tredje etasje, med en mindre fløy i andre etasje. Lagmannsretten har tre egne rettssaler i tinghuset i Skien. I Kristiansand og Tønsberg har vi to rettssaler i hvert av tinghusene, mens i Arendal disponerer vi kun en rettssal.

Lokalene i Skien tinghus

Tinghuset i Skien var gjennom en omfattende ombygningsprosess i 2018. Lagmannsretten kunne derfor endelig ta i bruk de ombygde lokalene for fullt i 2019, uten å snuble i håndverkere. Som ledd i ombyggingen ble det også innredet ytterligere en rettssal, rettssal 14. Denne fikk nye møbler og nytt teknisk utstyr som gjør det mulig å gjennomføre *digitale ankeforhandlinger*, dvs. uten papirbunker, men med digitale dokumenter tilgjengelig for aktørene på pc.

Rettsal 14 i Skien, tilrettelagt for digitale ankeforhandlinger

Det er også innredet et eget møterom, som først ble tatt i bruk i 2019. Her er det montert teknisk utstyr som gjør det mulig å gjennomføre videomøter.

Møterom, Skien tinghus.

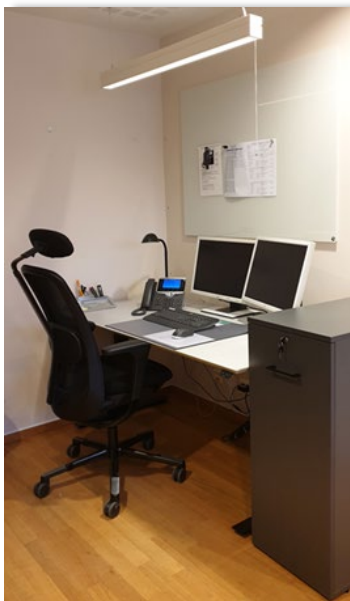
Rettsal 1 i Skien tinghus planlegges oppgradert for digitale ankeforhandlinger i løpet av 2020.

Venteareal utenfor rettsal 1, Skien tinghus.

Kontorplasser

Lagmannsretten har nå funksjonelle kontorer i tinghuset i Skien, som følge av ombyggingsarbeidet i 2018. I løpet av 2019 ble det også gjort forbedringer av kontorlokalene i Kristiansand. Etter at juryordningen opphørte i 2018, har behovet for romløsning endret seg. Det var særlig behov for å øke antall kontorplasser. Lagretterrommet, som tidligere var tilpasset en hel jury på opptil tolv personer, er derfor endret. Gamle møbler er skiftet ut med nye og mer funksjonelle løsninger, som har gjort arbeidsforholdene vesentlig bedre for dommerne.

Kontorplass i Kristiansand tinghus.

Møterom i Kristiansand tinghus.

Rettssalene i Kristiansand tinghus

Rettssalene i Kristiansand tinghus ble i løpet av sommeren 2019 gjort heldigitale, dvs. at ankeforhandlingene nå kan gjennomføres med digitale dokumenter. Utdrag og alle nødvendige dokumenter blir gjort tilgjengelig for partene på pc. Lyd- og mikrofonutstyr er også installert.

Rettsal 5 i Kristiansand ble i løpet av 2019 tilrettelagt for digitale ankeforhandlinger.

Rettssalen i Arendal tinghus

I Arendal er rettssalen gjort digital i løpet av året og det er nå mulig å gjennomføre digitale ankeforhandlinger her også. Det tekniske utstyret i Arendal er likevel ikke helt optimalt, da dette er et noe eldre og mindre funksjonelt utstyr.

Lagmannsrettens rettssal i Arendal, tilrettelagt for digitale ankeforhandlinger.

Lokalene i Tønsberg tinghus

Domstoladministrasjonen besluttet i desember at nytt tinghus i Vestfold skal etableres i Tønsberg. En forutsetning for sammenslåingen av tingrettene i Nordre Vestfold, Tønsberg, Sandefjord og Larvik, var etablering av et nytt felles tinghus i Vestfold. Tinghuset skal også omfatte lokaler for Vestfold jordskifterett og Agder lagmannsrett. I påvente av nytt tinghus i Vestfold, blir det ikke satt av midler til oppgradering av rettssalene i Tønsberg. Salene blir derfor ikke tilrettelagt for digitale ankeforhandlinger. Rettsmøtene her må foregå med utdrag mv. på papir.

Tolkeboks i rettssal 1 i Tønsberg.

Fra tolkeboksen, rettssal 1 i Tønsberg.

Digitale domstoler - teknisk utstyr

Prosjektet *Digitale domstoler* er prosjektet som skal føre domstolene frem mot en papirløs hverdag innen 2023. Det er Domstoladministrasjonen som sammen med domstolene står bak arbeidet. I første omgang omfatter prosjektet Høyesterett, alle de seks lagmannsrettene og de største tingrettene. Alt arbeid med retts sakene skal bli digitalt; mottak av sak, forberedelse, gjennomføring av rettsmøte, avslutning og etterarbeid. Målet er at digitale arbeidsmåter skal foregå både i intern saksbehandling, i rettsmøtene og i kommunikasjonen med aktørene i saken.

Alle dommerne i lagmannsretten har nå tatt i bruk nye bærbare pc-er fra Domstoladministrasjonen, som deres nye arbeidsverktøy. Pc-en erstatter stasjonære pc-er og eldre maskiner og sammen med programvaren (pdf-verktøyet) *Adobe Acrobat Standard* og *Dokument-samlingsknappen* er vi i ferd med å erstatte den papirbaserte saksmappen, penn, markeringstusj og gule lapper. Vi beveger oss over i en digital hverdag.

Det varierer som nevnt hvor mye teknisk utstyr som finnes i de ulike rettssalene i Agder og det er fortsatt et stort behov for oppgraderinger. Tilrettelegging med tanke på å kunne føre papirløse saker for domstolene, vil derfor ha stort fokus videre fremover og behov for økonomiske midler. I løpet av 2019 ble det installert utstyr for full digital ankebehandling i begge salene i Kristiansand. Av lagmannsrettens egne lokaler i Skien er det kun den nye rettssal 14 som er tilrettelagt for digital behandling. Det er fortsatt et stort behov for ytterligere investeringer i teknisk utstyr i de øvrige rettssalene, særlig i Skien og Tønsberg.

Agder lagmannsrett digitaliseres

Digitalisering av domstolene er en utvikling på linje med utviklingen ellers i samfunnet. Prosjektet *Digitale domstoler* i regi av Domstoladministrasjonen har som nevnt som mål å gjøre domstolene papirløse innen år 2023. Høsten 2016 gjennomførte Agder lagmannsrett sine første elektroniske ankebehandlinger. Dette er en helt annen måte å håndtere dokumenter på enn den papirbaserte behandlingsformen som vi har lang tradisjon for. Erfaringene fra den digitale ankebehandlingen var i all hovedsak positive. I omfattende saker med mye sakspapirer, vil en elektronisk ankebehandling ha stor effekt. Økt digitalisering er noe domstolen har hatt et stort fokus på også gjennom hele 2019.

Aktørportalen – en ny digital hverdag

Innføringen av *Aktørportalen* er en viktig og omfattende reform som hadde oppstart i 2017. Aktørportalen var fra starten av et system for elektronisk utveksling av dokumenter og saksinformasjon i sivile saker. Aktørportalen er i ferd med å endre måten domstolene arbeider og samarbeider med andre på. Systemet er utviklet i et samarbeid mellom Domstoladministrasjonen

og Advokatforeningen og domstoler og advokater har gradvis tatt i bruk løsningen. Agder lagmannsrett og de største tingrettene i lagdømmet tok i bruk systemet i 2017 og har dermed brukt Aktørportalen gjennom hele 2019. Systemet kan ikke benyttes i alle typer saker eller av alle aktører enda, men domstolene og advokatene i sivile tvistesaker kan nå utveksle saksinformasjon og dokumenter elektronisk. I løsningen kan man også behandle salærøppgaver, både for tviste- og straffesaker. Fra 04.10.2019 ble det obligatorisk å bruke Aktørportalen også for straffesaksdokumenter mellom advokater og domstolene. Samhandlingen mellom påtalemyndigheten og advokatene gjøres fortsatt i Altinn.

Agder lagmannsrett og de største tingrettene tok som nevnt i bruk Aktørportalen i 2017. Fra 12. september 2018 har det vært obligatorisk for alle advokater å benytte Aktørportalen i sivile saker. De øvrige tingrettene i vårt lagdømme tok også i bruk Aktørportalen i løpet av 2018. Året 2019 har derfor vært det første hele driftsåret der Aktørportalen har vært i bruk av samtlige, selv om det fortsatt er behov for særlige løsninger nå i en overgang til en papirløs hverdag. Det har vært ressurskrevende både for lagmannsretten og de andre aktørene å ta i bruk dette nye systemet, men på sikt vil det være et effektivt system for utveksling av dokumenter og samhandling med aktørene i sakene.

I løpet av 2020 skal jordskifterettene og meddommere også kunne ta i bruk Aktørportalen. På sikt skal systemet dessuten kunne benyttes også av selvprosederende parter. Når det gjelder straffesaksbehandlingen, arbeides det med utviklingen av systemet *Justishub*, som er nødvendig for å få domstolenes og politiets digitale systemer til å kommunisere. Det er ikke fastlagt når dette er klart og det er dermed enda usikkert når straffesaksbehandlingen kan foregå fullt ut digitalt gjennom Aktørportalen. Foreløpig er det bare advokatene som kan samhandle med domstolene, som nevnt over.

Det er mange fordeler med Aktørportalen. Vi kan sende og ta imot dokumenter på en rask og sikker måte. Det vil også være store økonomiske besparelser i forhold til blant annet porto. I tillegg gir systemet umiddelbar tilgang til saksinformasjon, dokumenter og avgjørelser. Aktørportalen gir en god oversikt over saker, frister, dokumenter og bilag. Man har også muligheten til å kunne gjøre fortløpende oppdateringer via pc, nettbrett og mobil. Agder lagmannsrett opprettet en egen ressursgruppe som sørget for at innføringen av Aktørportalen foregikk så effektivt og smidig som mulig.

Digitale fengslinger

Helt mot slutten av året 2017 mottok lagmannsretten de første elektroniske fengslingssakene. *Digitale fengslinger* er betegnelsen på fengslingssakene som oversendes elektronisk fra tingrettene til lagmannsretten. Kristiansand tingrett og Nedre Telemark tingrett var omfattet av ordningen fra oppstarten i 2017, mens de øvrige tingrettene i lagdømmet tok den nye rutinen i bruk i løpet av siste halvdel av 2018. Året 2019 var det første hele driftsåret der samtlige fengslingssaker ble oversendt og behandlet digitalt ved lagmannsretten. De nye rutinen for oversendelse av fengslingssakene er en betydelig forenkling av nettopp denne delen av arbeidet, og det har ført til en raskere og enklere saksbehandling.

Omstilling og nye rutiner

Innføringen av de nye digitale systemene har medført behov for en gjennomgang og endring av interne rutiner i domstolen. Det har også krevd at aktørene som lagmannsretten samhandler med har vært tvunget til å legge om sine rutiner, for å få dette til å passe inn i lagmannsrettens nye digitale hverdag. Selv om det på lang sikt vil være arbeidsbesparende at saksgangen blir mer digital, tar det noe tid før man kan hente ut denne gevinsten. I en mellomperiode, hvor deler av saksgangen er digital mens noe fortsatt er papirbasert, vil man måtte jobbe både etter gamle og nye rutiner. Det tar også tid å omstille seg til den nye arbeidssituasjonen og endre innarbeidede arbeidsmønstre. Det tar tid å gjøre seg kjent med nye digitale løsninger og saksrutiner, og å bli tilfreds med en annen måte å løse arbeidsoppgavene på. Den nye hverdagen ser likevel ut til å bli mer og mer digital – også i domstolene.

Økonomi

Domstolen fikk tildelt ca. 50 millioner kroner til drift i 2019. Av den samlede bevilgningen ble ca. 43,4 millioner kroner brukt til lønn til fast ansatte, vikarer, ekstraordinære og tilkalte dommere og rettsbetjenter, samt arbeidsgiveravgift, og ca. 3,5 millioner til leie og faste utgifter til lokaler. Disse utgiftene utgjør ca. 94 % av den samlede bevilgningen.

En annen vesentlig utgift er reiseutgifter, som i 2019 utgjorde ca. 2,1 millioner kroner.

I tillegg til utgifter i forbindelse med driften av domstolen, foretas utbetalinger direkte knyttet til den enkelte straffesaken. Utbetalingene dekker godtgjørelse og reiseutgifter til oppnevnte forsvarere, bistandsadvokater, sakkyndige, meddommere, tolker og vitner. Videre foretas det utbetalinger i forbindelse med fri rettshjelp i sivile saker og saksomkostninger som Staten blir idømt. Til sammen utgjorde disse utbetalingene ca. 28,1 millioner kroner i 2019.

Saksavvikling og statistikk

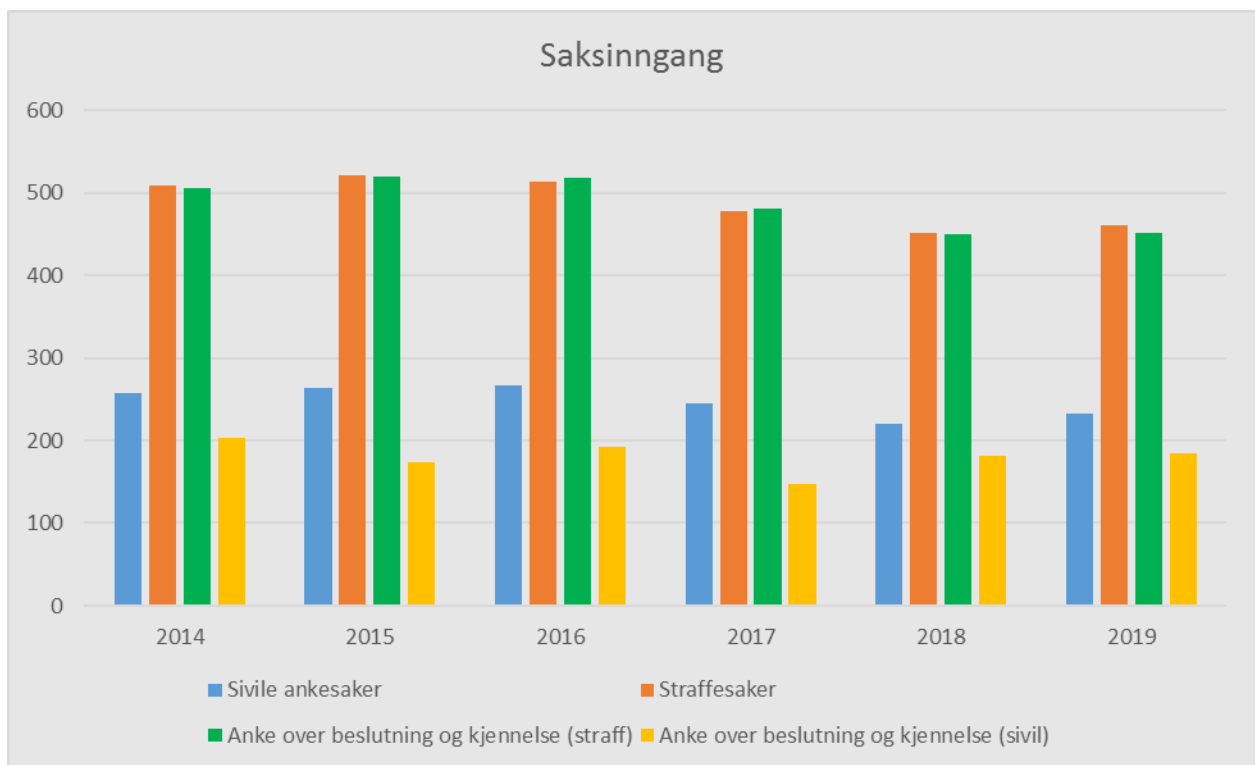
Saksinngang og avvikling av saker

Lagmannsretten er ankeinstans for flere ulike sakstyper. De aller fleste ankesakene kommer fra tingrettene. Nedenfor gir vi et lite innblikk i tallmaterialet for 2019.

For den sivile delen av saksmassen kom det inn 233 ankesaker i 2019. Dette var en liten økning fra 2018, men likevel har antallet vært synkende fra 2016. Antall anker over kjennelser og beslutninger var 184. Antall saker etter barnevernloven sank fra 43 i 2018 til 35 i 2019.

For straffesaksdelen kom det inn 460 anker over dom i 2019. Dette er på samme nivå som i 2018. Det ble avviklet 451 saker, også på nivå som i 2018. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for straffesakene økte noe, fra 138 dager i 2018 til 164 dager i 2019. Saksavvikling og saksbehandlingstid avhenger hovedsakelig av hvilke saker lagmannsretten har til behandling til enhver tid, samt bemanning. Inngangen på anker over kjennelser og beslutninger har vært synkende helt siden 2013, men økte svakt fra 443 til 451 i 2019. Til sammenligning var det 729 slike anker i 2002.

I diagrammet under er saksinngangen for de ulike hovedkategoriene av saker vist for de seks siste årene. Det er helt klart straffesakene som dominerer.

Straffesaker

Av de 460 straffedommene som ble anket til lagmannsretten i 2019, var omtrent halvparten av disse en såkalt *fullstendig anke*. Slike anker gjelder bevisvurderingen for spørsmålet om vedkommende er skyldig eller ikke. Den andre halvparten av sakene var begrenset til å gjelde størrelsen på den utmålte straffen, saksbehandlingen eller lovanvendelsen i tingretten.

Alle straffesaker som ankes og der strafferammen er over 6 år, skal uten nærmere vurdering behandles av lagmannsretten. I saker med lavere strafferamme, skal lagmannsretten først vurdere om saken skal *nektes*, eller om den skal *henvises* til behandling. I 2019 ble 209 av de vurderte straffesakene henvist til behandling, 18 av sakene ble avgjort før de kom så langt som til behandling og 224 saker ble nektet fordi det ble vurdert som klart at anken ikke ville føre frem.

Det ble avviklet 193 straffesaker i 2019. Sakene fordeler seg slik for de tre siste årene:

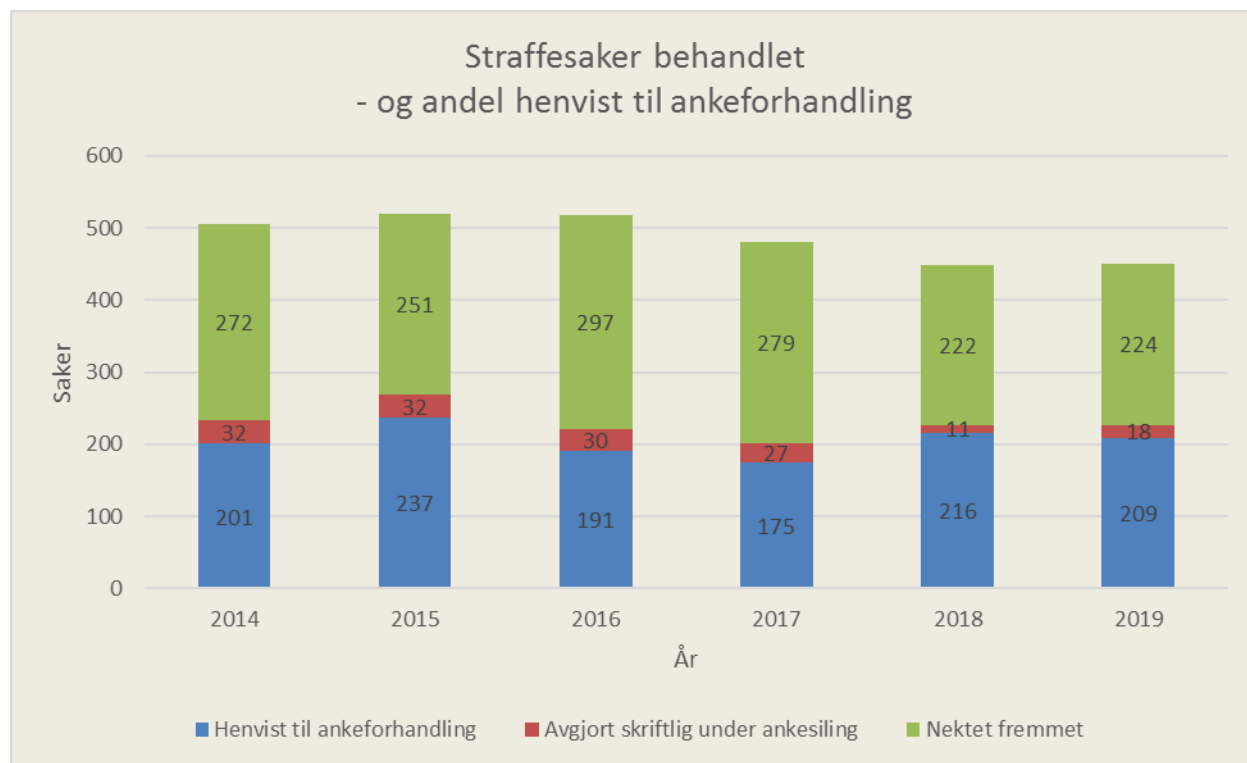
Sakstype	2017	2018	2019
Lagrettesaker	55	21	0
Bevisanke med meddomsrett (gammel ordning)	44	33	2
Begrenset anke med meddomsrett	30	34	28
Fagdommersaker	60	51	57
Bevisanker (strafferamme over 6 år)	-	31	49
Bevisanker (strafferamme inntil 6 år)	-	20	57
Sum avviklet	189	190	193

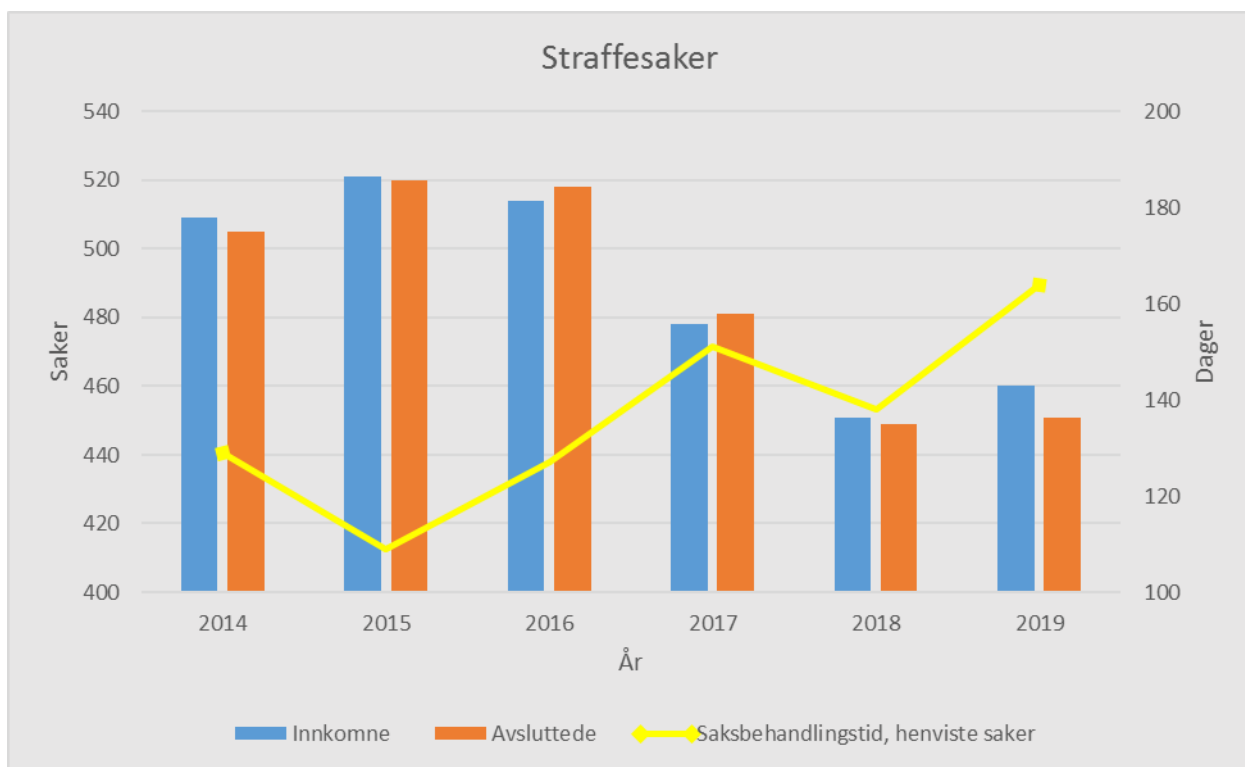
Lagrettesaker er det historiske navnet på saker der tiltalte anket tingrettens dom for det som gjaldt bevisvurderingen for skyldspørsmålet og der strafferammen var fengsel i mer enn seks år. Det var ingen såkalt *siling* av disse ankene, da tiltalte hadde krav på ny behandling ved en anke. Lagretteordningen ble avviklet fra 1. januar 2018, og sakene skal nå behandles av en meddomsrett som består av to fagdommere og fem meddommere. Tiltaltes rett til ny behandling står fortsatt fast. De siste lagrettesakene ble behandlet ved lagmannsretten første halvår 2018. For sammenhengens skyld er tallmaterialet tatt med i tabellen over.

Bevisanke med meddomsrett er benevnelsen på de sakene der tiltalte har anket tingrettens dom angående bevisvurderingen for skyldspørsmålet der strafferammen er fengsel inntil seks år. Tiltalte har ikke da uten videre rett til en ny behandling. Dette innebærer at tre lagdommere først foretar en *prøving av anken* ved skriftlig behandling. Dersom de tre dommerne kommer til at anken klart ikke vil føre frem, blir saken nektet fremmet. Dersom anken derimot blir *henvist* til behandling, blir retten sammensatt på samme måte som for saker med strafferamme over seks år, dvs. med to juridiske lagdommere og fem meddommere.

Begrenset anke med meddomsrett er saker der tiltalte har anket tingrettens dom vedrørende straffutmålingen, saksbehandlingen eller lovanvendelsen der strafferammen er fengsel i mer enn seks år. Også her har tiltalte krav på ankebehandling, på same måte som beskrevet over. Ved ankebehandlingen deltar to juridiske lagdommere og fem meddommere.

Fagdommersaker er saker der tiltalte har anket tingrettens dom vedrørende straffutmålingen, saksbehandlingen eller lovanvendelsen og der strafferammen er under seks år. I disse sakene blir det også foretatt en *prøving av anken* ved skriftlig behandling. Dersom anken blir *henvist* til behandling, deltar tre juridiske lagdommere ved ankebehandlingen.

I 2019 ble det behandlet 451 anker over kjennelser og beslutninger i straffesaker. Hoveddelen av disse er varetektsfengslinger. Andre vanlige sakstyper er midlertidig beslag av førerkort og besøks- og kontaktforbud. Dette er saker som prioriteres og blir behandlet skriftlig etter hvert som de kommer inn, med en gjennomsnittlig behandlingstid på 4 dager (1-2-dager i fengslingssaker).

Nedenfor er to av de gjennomførte sakene i 2019 omtalt.

Var havørnen på rekognosering eller i «direkte angrep»?

– om Agder lagmannsretts dom av 6. desember 2019

av lagdommer Rune Bård Hansen

Havørnens endelikt og den ærlige skytter

Agder lagmannsrett har vidstrakte utmarksområder i lagsognet og saker med utgangspunkt i konflikten mellom rovdyrforvaltning og bufe havner av og til i våre rettsaler.

En interessant sak fikk sin endelige avgjørelse ved lagmannsrettens dom av 6. desember 2019. Sakens bakgrunn var skyting av en fredet havørn på en gård i Vrådal i Telemark 18. november 2017. Den 22 år gamle sønnen på gården kom hjem fra elgjakt og oppdaget en stor fugl som landet i et rognetre inne i det inngjerdede beiteområdet til ca. 140 vinterforete sauer og lam. En kongeørn hadde sommeren 2017 drept et lam på beite og sønnen antok at det var en slik ørn som nå satt og betraktet matfatet. Han grep jaktrifla og løp ca. 60 meter mot treet der ørnen befant seg. Han stanset ca. 90 meter fra ørnen og observerte fuglen ca. 10 sekunder. Han oppfattet ørnen som urolig, den så mot sauene og et par ganger slapp den ut vingene som om den gjorde seg klar til å stupe ut i luften. Han oppfattet at ørnen var i direkte angrep mot sauene som beitet 15 – 20 meter unna fuglens plassering i treet og skjøt og drepte ørnen med et skudd. Rett før skuddet falt satt ørnen stille med vingene inntil kroppen. Straks deretter ringte skytteren til politiet og fortalte at hendelsen hadde skjedd slik jeg har beskrevet ovenfor. Det var ingen grunn

til å trekke hans forklaring i tvil. Uansett hva man mener om fellingen, fortjener skytteren respekt for sin oppriktighet i forholdet til myndighetene. Hvis ørnen hadde blitt begravd i en myr ville neppe saken blitt kjent.

Det ble satt i gang etterforskning og Statsadvokaten i Vestfold, Buskerud og Telemark satte skytteren under tiltale for overtredelse av naturmangfoldloven § 75 første ledd, jf. § 15 første ledd, for å ha felt havørnen uten fellingstillatelse. Havørn ble fredet i 1968. Arten er for tiden ikke alvorlig truet i Norge og står ikke på «Rødlisten», men ulovlig felling er likevel alvorlig og vil som regel gi fengselsstraff.

Petimeterjuss mot sunt bondeskjønn?

Saken reiser flere interessante juridiske spørsmål, særlig hvorvidt fellingen skjedde som lovlig nødrett for å redde bufeet. Naturmangfoldloven § 17 andre ledd som åpner for slik frifinnelse bestemmer blant annet at «eieren kan avlive vilt under direkte angrep på bufe.»

Tidligere var det et tilleggsvilkår for lovlig felling at fellingen måtte «anses påkrevd» for å stanse det direkte angrepet. På grunn av slurv i lovarbeidet da bestemmelsen ble flyttet fra den gamle viltloven til naturmangfoldloven i 2010, falt passusen «anses påkrevd» bort i lovteksten. I Rt-2014-238 (Tigerdommen) – dommen om hønehauken som ble skutt under angrep på høna med det treffende navnet «Tiger» – fant Høyesterett at det ville være i strid med det strenge legalitetsprinsippet i strafferetten å innfortolke et slikt vilkår når det ikke lenger fremgår uttrykkelig av ordlyden. Konsekvensen av Høyesteretts forståelse, som er bindende for lagmannsretten, er at tiltalte uten videre kunne avlive havørnen hvis den etter en objektiv vurdering var i «direkte angrep» på sauene.

I denne vurderingen delte lagmannsretten seg i et mindretall på tre meddommere og et flertall på de to lagdommerne og de to siste meddommerne. Flertallet kom til at ørnen ikke var i direkte angrep da den satt i treet over sau og lam. Flertallet pekte på at en så vid fortolkning av uttrykket «direkte angrep» ville gi fredet rovvilt et alt for svakt vern. Det ble vist til formålet med naturmangfoldloven og Grunnloven § 112 som sier at «Enhver har rett til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Denne grunnlovsbestemmelsen har betydning ved tolkning av lovbestemmelser om natur og miljø.

For domfellelse i lagmannsretten kreves imidlertid at minst fem av de syv dommerne går inn for dette. Tiltalte ble dermed frifunnet med minst mulig margin, et såkalt negativt flertall. De tre bestemmende meddommere mente ørnens opphold i treet innebar et «direkte angrep» slik at ørnen lovlig straks kunne felles. Skytteren hadde ikke plikt til å forsøke alternative handlinger som klapping i hendene, skremmeskudd eller lignende.

Som rettens leder og talsmann for flertallet angret jeg på at jeg ikke hadde avskåret vitneforklaringen fra «gammelrådmannen» i bygda som avsluttet sin engasjerte forklaring med følgende kraftfulle salve: *«Hvis en ørn sitter i et tre over middagen er den ikke på søndagstur, men i ferd med å plukke ut det svakeste lammet for å slå ned på det hvert øyeblikk. Angrepet er i gang!!»* Jeg ble ikke overrasket da den hyggelige mannen i en pause fortalte meg at han også har drevet med sau og lam i mange år.

Et direkte angrep på saksbehandlingen er påkrevd

Statsadvokaten anket ikke dommen til Høyesterett. Noe av årsaken er nok at påtalemyndigheten under rettssaken uttalte at naturmangfoldloven § 17 den 1. januar 2020 skulle endres slik at «anses påkrevd» fikk den rettmessige plassen i bestemmelsen lovgiver trodde den hadde inntil Tigerdommen. Det ville være liten vits å få Høyesteretts vurdering av en problemstilling som var blitt uaktuell allerede tre uker etter lagmannsrettens dom.

Nå er vi langt inne i 2020 og naturmangfoldloven § 17 har fremdeles ordlyd som på domstidspunktet. Jeg sendte nylig en e-post til Økokrims miljøkrimavdeling og fikk vite at det ennå ikke var bestemt når bestemmelsen skal endres slik at avliving av rovvilt under direkte angrep ikke lovlig kan skje hvis angrepet kan avverges på andre måter. For meg er det oppsiktsvekkende at det skal ta mer enn 6 år å sette inn to ord i en lovtekst slik at ordlyden klart gir uttrykk for Stortingets uttalte oppfatning av hvordan bestemmelsen skal forstås. Denne bagatellen av et lovarbeid som må prioriteres. Det kan ikke kreves at eierne av bufe skal måtte se på at dyrene blir drept av rovvilt, men loven må slå fast at felling må «anses påkrevd» som siste utvei.

En randbemerkning til slutt: Da juryordningen ble opphevet 1. januar 2018 ble en av de tre lagdommerne i meddomsretten erstattet av en lekdommer slik at styrkeforholdet ble 2-5 mot tidligere 3-4. Dette var et ledd i en politisk hestehandel for å få flertall for å avskaffe juryen. Det har vært diskutert hvorvidt den nye sammensetningen har gavnet tiltalte eller påtalemyndigheten. I en sak som dette, der overordnede miljøverdier står mot et forståelig ønske om å frifinne en sympatisk tiltalt, tror jeg den endrete sammensetningen av meddomsretten kan ha vært en direkte årsak til frifinnelsen.

Havørn, Eksefjorden. (Foto: Harald Skarboe)

Kort om sak LA-2019-34340

En 44 år gammel kvinne ble ved dom 3. juli 2019 idømt forvaring med en tidsramme på 21 år og en minstetid på 10 år. Syvbarnsmoren ble funnet skyldig i to tilfeller av forsettlig drap begått med overlegg, i tillegg til fire tilfeller av neddoping av ofre og et tyveri. Hun ble idømt erstatning og oppreisning, blant annet til to etterlatte mindreårige barn med kr 250 000 til hver av dem. Ankeforhandlingen – med lagdommerne Erik Holth og Anders Bahr som fagdommere, og med fem meddommere - ble avholdt over 31 rettsdager i perioden fra 19. mars 2019 til og med 29. mai 2019. Det ble under ankeforhandlingen hørt i alt 97 vitner, og presentert en omfattende dokumentasjon. Det elektroniske faktiske utdraget var på over 5800 sider. Tiltalte avga forklaring for første gang under ankeforhandlingen.

Det var det mistenkelige dødsfallet i 2014 til en 66 år gammel mann, far til to av barna, som startet etterforskningen i saken. Han ble funnet død i sin seng på et hotellrom i Kristiansand. Avdøde ble obdusert og dødsårsaken ble antatt å være forgiftning med sovemiddelet Stilnoct. Etter hvert som etterforskningen skred frem, fikk politiet mistanke om flere tilfeller av

neddoping ved bruk av sovetabletter. Politiet rettet også mistanke mot dødsfallet til tiltalte far i 2002. Han var blitt funnet død i badekaret i sitt eget hjem under spesielle omstendigheter. Liket ble ikke obdusert. Det ble i 2017 besluttet å foreta åpning av hans grav. I jordprøver og i kroppsdeler ble det etter en toksikologisk analyse påvist Diazepam, virkestoffet i blant annet Valium og Vival, i mindre mengder. Rettsmedisiner foretok senere en sakkyndig likundersøkelse basert på bilder tatt fra åstedet i 2002.

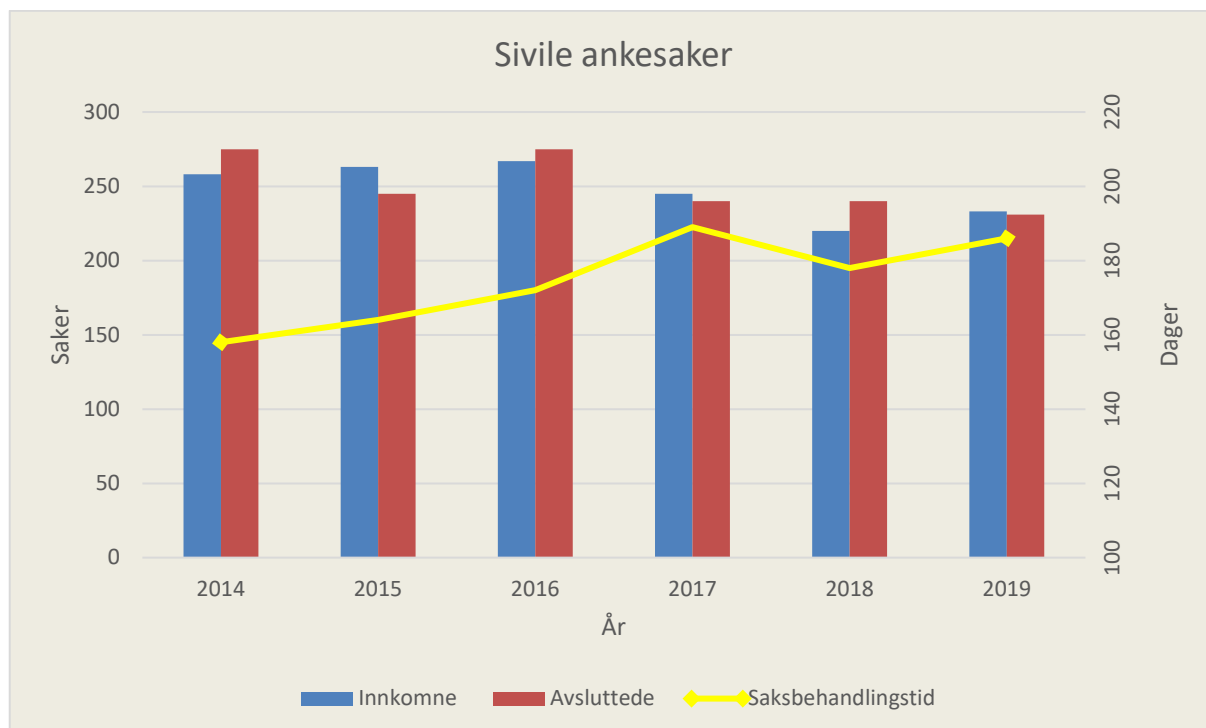
Det ble under etterforskningen benyttet utradisjonelle etterforskningsmetoder. Politiet tok i bruk en politiagent som i lengre tid jobbet undercover. Operasjonen fant sted i tidsperioden desember 2014 til august 2017. Politiagenten under dekknavnet Anna hadde i alt 49 møter med tiltalte hvor hun benyttet skjult lydopptak av samtaler på til sammen 150 timer. Forsvarer hadde for tingretten gjort gjeldende at dette bevismaterialet måtte avskjæres da det var i strid med reglene om «fair trial» i EMK, men fikk ikke medhold. Blant annet denne problemstillingen tok Høyesterett senere standpunkt til i ankerunden, med følgende bemerkninger:

Bruken av en dekkagent som hadde opparbeidet en vennsksrelasjon med tiltalte under etterforskningen, representerte ingen saksbehandlingsfeil. Bevisførselen rundt dekkoperasjonen fremsto som støttemomenter i et ellers massivt bevisbilde, agenten hadde ikke fremprovosert den straffbare handlingen, bruken av agenten hadde foregått i betryggende rammer, og tiltaltes innsigelser var behandlet i forsvarlige prosessuelle former. Tiltaltes anke over lagmannsrettens saksbehandling, rettsanvendelse og straffutmåling ble ikke tillatt fremmet.

Ankesaken ble av naturlige grunner fulgt med stor medieoppmerksomhet.

Sivile saker

Som allerede nevnt, kom det inn totalt 233 ankesaker over dommer i sivile saker i 2019, mot 220 i 2018. Det ble avvirket 231 saker, på same nivå som 2018. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden var 186 dager og ligger innenfor målet på seks måneder. I diagrammet under vises utviklingen for de siste seks årene.

I 2019 kom det som nevnt inn 184 anker over kjennelser og beslutninger, som er på same nivå som i 2018. Dette er blant annet saker som gjelder anke over saksbehandlingen i tingretten, midlertidige avgjørelser i saker etter barneloven og ulike spørsmål om tvangsgjennomføring, gjeldsordning og konkurs. Disse sakene behandles som regel skriftlig. I 2019 ble det avvirket 186 saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid er en måned.

Lagmannsretten behandler også overskjønn. I 2019 kom det inn 5 begjæringer om overskjønn, som er en nedgang fra 10 saker i 2018. Begjæringene kommer som følge av behandling i tingretten eller jordskifteretten og gjelder for det meste verdsetting av fast eiendom ved fastsettelse av erstatning for ekspropriasjon, innløsning av festetomter eller odelsløsning av landbrukseiendommer.

Saker som tidligere er behandlet av Trygderetten, bringes direkte inn for behandling i lagmannsretten, uten å gå veien om tingretten først. I 2019 kom det inn 12 slike saker. De fleste av disse sakene gjelder krav om uføretrygd.

Ankesaker fra jordskifterettene

Etter at ny jordskiftelov trådte i kraft 1. januar 2016 kommer alle anker over avgjørelser i jordskifterettene til lagmannsrettene. Dette er hovedsakelig anke over dom og jordskifteavgjørelser. Felles for sakene som behandles av jordskifterettene er at de gjelder fast eiendom. Etter at jordskifteoverretten ble slått sammen med lagmannsretten har antall anker over den sakstypen som tidligere ble anket til jordskifteoverretten, gått noe ned. Det er ennå tidlig å si om dette vil vedvare og hva grunnen til nedgangen i så fall skyldes. Noe av årsaken kan være at ankegebyret har økt og at terskelen for å anke til lagmannsretten oppleves som høyere enn å anke til jordskifteoverretten. Det gjenstår å se hvordan dette utvikler seg videre.

Antall ankesaker innkommet fra jordskifterettene i Agder etter ny ankeordning:

	2016	2017	2018	2019
Anke over dom	10	9	11	9
Anke over kjennelse	7	1	6	5
Begjæring om overskjønn	1	6	1	3
Anke over jordskifteavgjørelse	10	7	10	6
Sum	28	23	28	23

I 2019 ble det avsluttet 10 saker som gjaldt anke over jordskifteavgjørelse. I flere år har en overvekt av disse sakene omhandlet privat veg. Året 2019 var intet unntak, da 6 av sakene gjaldt uenighet om privat veg. Det ble oppnådd forlik eller avtale mellom partene i 3 av sakene. Av de øvrige sakene var det 3 som omhandlet oppløsning av sameie og ny eiendomsutforming som følge av dette. I de tilfellene der saken omfatter både anke over dom og anke over jordskifteavgjørelse, behandles dette vanligvis som en sak. Dette gjaldt kun i en av sakene som ble avsluttet i 2019.

Sak nr. 17-11634AJA-ALAG - Kilen syd, som gjaldt fordeling av arealverdier (såkalt urbant jordskifte) ble avsluttet av lagmannsretten i 2018. Etter anke til Høyesterett ble saken opphevet i juni 2019 og kom dermed tilbake til lagmannsretten på høsten. Saken skal behandles på nytt av lagmannsretten i 2020.

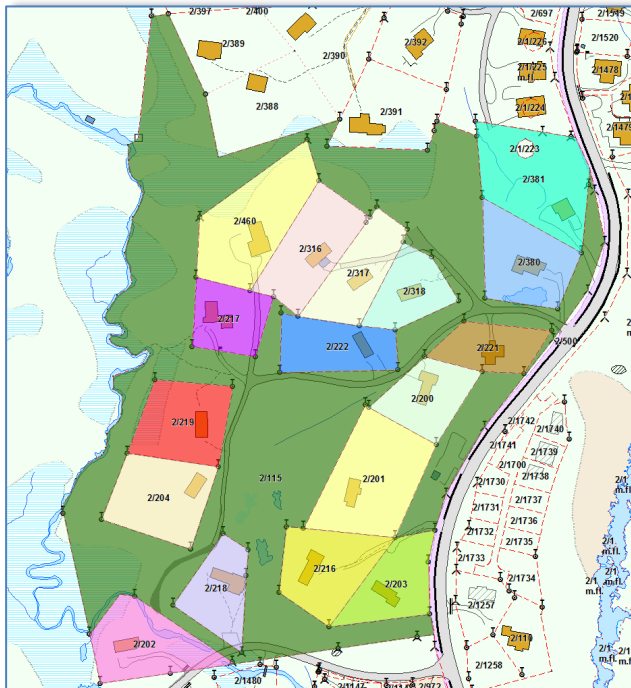
Ved årsslutt var det 4 foreliggende saker som gjelder anke over jordskifteavgjørelser. Sakene gjelder privat veg, ombytting av areal og bruksordning for bryggeanlegg, i tillegg til nevnte sak Kilen syd.

Kort om sak nr. 19-034676AJA – Dyregrenda

Aust-Agder jordskifterett avsa jordskifteavgjørelse i sak 17-016475REN-JARD 18.12.2018, som ble anket til Agder lagmannsrett. Saken gjaldt spørsmål om oppløsning av et realsameie sentralt på Hovden i Setesdal. Sameiet besto av 17 fritidseiendommer som lå spredt innenfor sameiearealet. Partene var uenige om videre utvikling av arealene og om vilkårene for å gjennomføre jordskiftet var oppfylt, dvs. om sameiet skulle oppløses. Lagmannsretten opphevet deler av jordskifterettens avgjørelse og sendte den tilbake til fortsatt behandling ved Aust-Agder jordskifterett.

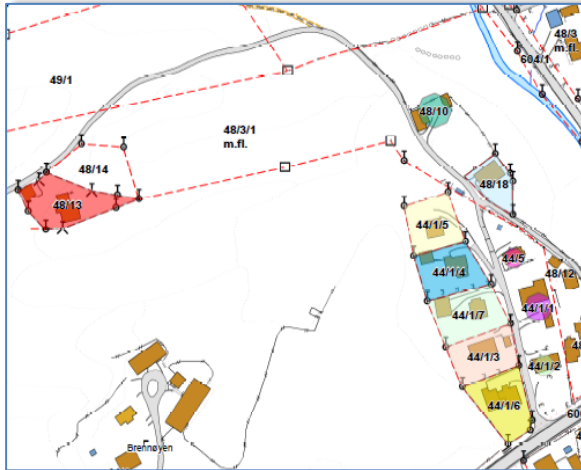

Retten var sammensatt av jordskiftelagdommer Trond Magne Movik og jordskiftemeddommerne Einar Hovden og Ann Helen Jupskås.

annen næring til bolig- og fritidsinteresser. Partene er ofte naboer og alle er avhengige av at vegstandard og drift holder et visst nivå. Det kan være vanskelig for partene å bli enige om alle spørsmål omkring driften og fordelingen av kostnadene på egen hånd. Etter jordskifteloven er det derfor mulig å kreve bruksordningssak for jordskifteretten.

I ankesaken i Hjartdal som nevnt over, ble anken forkastet. Lagmannsretten kom til at det ikke var grunn til å gjøre endringer i andelsfordelingen.

Kartutsnitt over Åsenvegen med de ulike eiendommene og foto av den første delen av vegen, fra offentlig veg.

□□□□□□□□□□